

КОНГРЕС НЕ МОЖЕ РОЗІХАТИСЬ НА ВАКАЦІЇ

ВАШИНГТОН. — Тому, що републиканські конгресмени сидять у столиці і пильнують конгресу, а демократичні конгресмени порозізлились у ріжні боки, годі досягнути більшості, щоб конгрес розіхався на вакації. Президент Рузвельт є за те, щоб конгрес розіхався, але републиканці кажуть, що є важні справи. Конгрес повинен чуйно стежити за всіма справами. Вендел Вилкі, побитий републиканський кандидат, також заявив, що конгрес повинен сидіти в столиці і за всім слідкувати. Демократи мають у конгресі більшість і моглиб переголосувати републиканців, але багато з них розіхалось додому. Демократичні провідники розписали листи з гострими припорушеннями, вертати, бо заходить загроза, що не лише републиканці переголосують, що треба оставати в столиці, але переголосують законопроект, на основі якого всі зарядження адміністраційних комітетів та агенцій будуть підлягати судовому рішенню.

ЗНОВ ВИБУХ У ФАБРИЦІ

ПІТСБУРГ. — В фабриці хемічних виробів і саямід у Бріджвил, під Пітсбургом повстав вибух в однім із 45 фабричних будинків та розніс його цілком. На шастя є лиш двох ранених. Це вже третій вибух у фабричних заведеннях цієї компанії, впродовж одного місяця. Два попередні були в Бавнд Брук, Н. Дж. і Нью Кесл, Па.

ЗАКЛИК ДО РЕЕСТРАЦІЇ

ВАШИНГТОН. — Реестраційні влади видали ще один заклик до всіх чужинців, щоб вони рееструвались, а не зволікали з тим до останньої хвилини. Дотепер зареєструвалось 81% всіх чужинців, себто не цілих три мільйони. А ще осталося до реестрації поверх пів мільйона. Кінець реестраційного речення наступає 26 грудня. В кінцевих днях важко буде зареєструватись, бо тоді почта є завалена передріздвяними посилками.

АРГУМЕНТ ФАБРИКИ ВОЛТІ

ДАВНЕЙ (Каліфорнія). — Фабрика літаків, Волті, заявила, що не є згідне з правдою, наче вона заробляла великі гроші, а не хотіла підвищити своїм робітникам платні. Навпаки, вона не лиш не заробила в останніх роках нічого, але втратила кілька мільйонів і це легко довідатись з її діловодчих книжок. Ці втрати вона понесла тому, бо в останнім році вона одинадцять разів побилизила свої машини і варстати. Коли все буде як слід налаштоване, то вона буде могла давати сталі заняття десятиом тисячам робітників, говорив заряд.

МИЛИС ПРО ЗБІЛЬШЕННЯ ГОДИН ПРАЦІ

ВАШИНГТОН. — Г. Милис голова комітету взаємодносин праці, заявив, що ще нема потреби збільшати годин праці бо маємо ще чимало безробітних, яких можна використати в промислі. Але коли ці резерви праці були вичерпані то тоді, зрозуміло, треба булоб побилизити години праці, щоб виконати плян зброєння. Милис говорив, що нормально чоловік не повинен працювати довше, як 40 годин на тиждень бо напружена робота томить. Але коли цього вимагає інтерес краю, то треба працювати більше.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬСЯ НА БОМБИ

ЛОНГ БІЧ (Каліфорнія). — Фабрика літаків, Доглас, почала приготуватись до можливих бомбових нападів. Вона запровадила всі потрібні упішення, які закривалиб від неї всяке світло, на випадок наїзду чужих бомбовозів. Також побудувала для 15,000 робітників наймодерніші протибомбові сховки.

ДАЕС ВИДАЄ „БІЛУ КНИЖКУ“

ВАШИНГТОН. — Мартин Даес, голова дослідного комітету неамериканських активностей, заявив, що він видає на днях „білу книжку“, в якій будуть представлені шкідливі підривні діяльності чужих консульських чинників, зокрема німецьких, італійських і советських. Даес говорив, що він планував був потягати тих чужих консулів до переслухань, але ніхто не всилі заперечити, говорив Даес.

АМЕРИКАНСЬКІ КОРАБЛІ НАЛЯКАЛИ НІМЦІВ

МЕКСИКО СІТІ. — Як виходить, німецькі чотири торговельні кораблі, що пустились були кілька днів тому на широке море, налякались не англійських тільки американських контрторпедовців і повернулись поспішно назад до мексиканського порту. Один з тих кораблів думав, що вже попав в руки англійців і підпалив себе. Решта втекла. Та старшини німецьких кораблів кажуть, що це були такі англійські кораблі. Вони не вірять тим чуткам, та думають, що це якийсь підступ.

НАРАДИ КОНГРЕСУ ПРОМИСЛОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Минулої неділі розпочались в Атлантік Сіті, Н. Дж., річні наради Конгресу Промислових Організацій. Голова Конгресу, Джан Луїс, виголосив річний звіт, в якому сказав, що теперішня кампанія зброєння містить у собі велику небезпеку, що коли закінчиться це зброєння наступить знов велика економічна криза. Коли економічне життя краю будемо ставити на тих засадах, на якім воно стоїть нині, то готово виринути таке, що або будемо мусіти все встрявати в війну і зброєннями рятувати рівновагу в економічній життю, або будемо все мали економічні кризи, казав Луїс. Він подав п'ять точок, які, на його думку, поставилиб економіку краю на здорових засадах. Серед тих точок є: збільшення заробітних плат, контролю цін і вдержання життєвого рівня, контролю доходів, перевірка теперішньої податкової системи. Луїс говорив, що як довго є в краю десять мільйонів безробітних нема потреби жертвувати „масло за канони“.

Про згоду в робітничих організаціях Луїс говорив, що Американська Федерація Праці в фарисейський спосіб простягає руку до згоди, але ставить такі умови, що годі їх прийняти. Вона, наприклад, не хоче дати всім юніям К.П.О. своїх чартерів. Вона готова дати лиш деяким. А іншим юніям каже розв'язатись і робітникам розсипатись по різних існуючих юніях А.Ф.П.

Луїс критикував також Федеральне Бюро Інвестицій за його доходження саботажів і слідкування за ріжними підривними елементами, та казав, що ми в Америці не хочемо мати організації подібної до німецької Гештапо.

ЗАСІДАННЯ РАДИ АМЕРИКАНСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ

В Нью Орлінс почала свої річні наради головна рада Американської Федерації Праці під головуванням Вільяма Гріна. Ця рада рішила звернутись із закликом до всіх своїх юній, щоб вони вичистили себе з ракетів і злочинних елементів. Рада також натаврувала Союз Советів з Гітлером і ухвалила резолюцію, в якій висказується проти комунізму і всякого роду тоталізму в Америці. Рада також натаврувала заряд Конгресу Промислових Організацій за те, що він ніби простягає руку до згоди, а фактично далі бореться з юніями А.Ф.П. Заряд К.П.О., наприклад, тепер поширив свою діяльність на будівельний промисл і старається конкурувати з юніями А.Ф.П. в той спосіб, що пропонує працю за дешевшу плату.

ГРЕКИ ПЕРЕД БРАМАМИ АЛЬБАНСЬКОГО МІСТА КОРІЦІ

Не зважаючи на італійські скріплення, грецькі сійська опанували всі гори довкола міста Коріци, а деякі частини стоять уже на передмісті. Упадок міста неминучий. Коріца є найбільшим альбанським містом, дуже важним зо стратегічного боку, бо звідтам ідуть шляхи на Балкан. Воно є теж одним промисловим містом Альбанії. Тому не диво, що довкола нього іде дуже завзята і жорстока боротьба. І є поважні втрати в людях по обидвох сторонах. Таке доносять з Атен. Греки рахуються з тим, що воно вже так якби в грецьких руках, але американські кореспонденти подають, що треба числитись з тим, що італійці вислали цілі дві нові дивізії для скріплення своїх позицій. Також доносять, що не ведеться італійцям теж і на інших фронтах. Кажуть, що найбільшою перешкодою для їх „механізованої війни“ є доші й велике болото.

ГАМБУРГ У РУІНАХ, КАЖУТЬ ОЧЕВИДЦІ

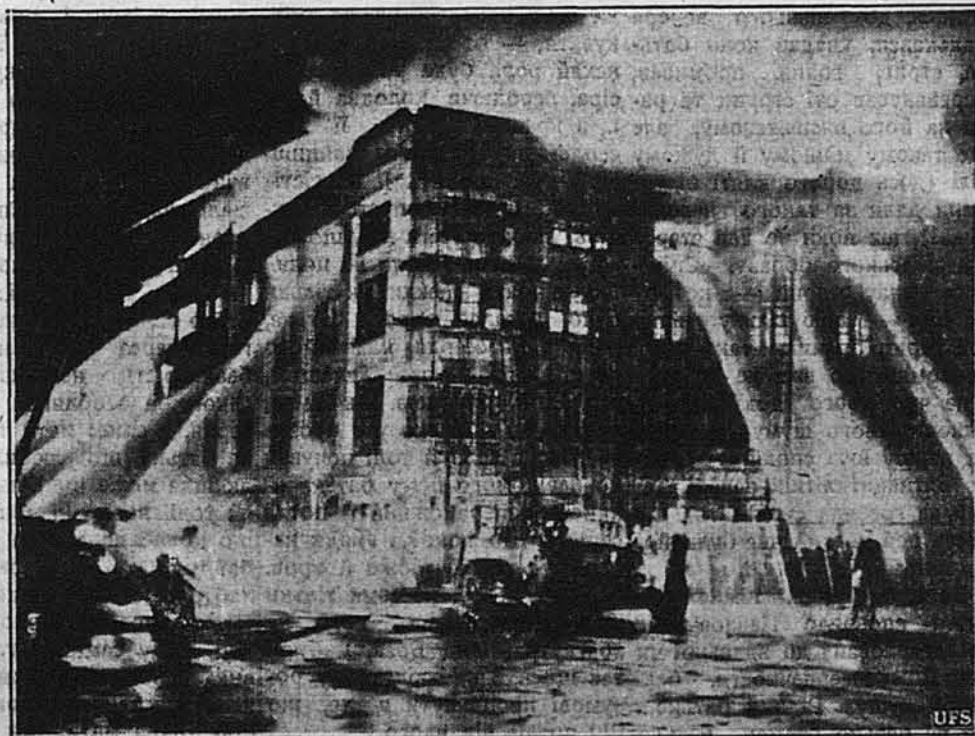
Таке доносять американські кореспонденти. Кажуть, що Гамбург був важним промисловим осередком, а не тільки торговельним. Та нині є мертвим містом, де панує повне безробіття, бо нема торговлі, а промисл знищений наслідком щоденних британських бомбардувань.

КОВЕНТРІ ЩЕ ДАЛІ ТЕРПИТЬ

Зруйноване бомбардуванням Ковентрі ще й досі не має відлиху, бо вибухають часові бомби, покидувані німецькими летунами. Під румовищами є повно людських жертв, яких число й досі невідоме.

НАРУШУЮТЬ ДАЛІ НЕВТРАЛЬНІСТЬ ЮГОСЛАВІЇ

Від часу вибуху італійсько-грецької війни вже третім наворотом невідомі летуни бомбардують югославську пограничну територію. Невтральні джерела подають, що при останнім бомбардуванні мали ствердити, що це бомбардують з італійських літаків. Тим разом бомбардовано місто Кішево. Літаки, з яких скидано бомби, втікли, заки надлетіли югославські летуни.

ДИВНИЙ ПОЖАР. В Атланті, Джорджія, погоріло оноді Муніципел Авдиторіум й зброєння 179. полку пільної артилерії, в котрій було замагазиноване воєнне приладдя вартости мільйона доларів. Військовий департамент розвів строгий розслід.

ХОЧУТЬ ПЕРЕНЕСТИ ВОЄННУ ПРОМИСЛОВІСТЬ З НІМЕЧЧИНИ ДО СОВЕТІВ

ЛОНДОН. — Доносять з Москви, що Совети ставляться прихильно до того, щоб нацистична Німеччина розбудувала на їхній території свою воєнну промисловість, зокрема ту, яка терпить від британських бомбардувань. Іншими словами, Німеччина малаб мати в Советах те, що Англія має в Канаді чи Злучених Державах. Така пропозиція мала вийти з боку Німеччини, а її мали ближче обговорювати в Берліні підчас розмов канцлера Гітлера з советським прем'єром Молотовим.

НІМЦІ ЗАБИРАЮТЬСЯ З БУКОВИНИ

БУДАПЕШТ. — З Буковини переїде 45,000 німців до Німеччини на протязі 22 днів. Переселення вже почалося. Перевозять переселенців через мадярську територію, через яку переїжджають денно чотири особові поїзди, а то з Буковини до Будапешту, а звідтам до Відня і Липська.

СОВЕТИ ВИЗНАЮТЬ НІМЕЦЬКИЙ ПРОТЕКТОРАТ НАД СЛОВАЧЧИНОЮ

МОСКВА. — Уже видно наслідки советсько-німецьких розговорів між Гітлером і Молотовим. Проголошено німецько-словацький договір, наслідком якого Німеччина обявля протекторат над Словаччиною. Договір заключено тому два роки, але досі Совети його не проголошували. Тепер текст договору зівстав проголошений в „Правді“ та інших офіційних советських органах. Що Совети були зацікавлені Словаччиною, видно з того, що там держали в консуляті аж 35 осіб.

Дальші признаки „приязни“

Заразом оголошують, що Німеччина відниняє консуляти в Ленінграді, Владивостоці й в Батумі, що являється доказом, що такі іде до ще більшого закріплення „німецько-советських дружних відносин“.

ОЗНАКА СЛАБОСТІ СОВЕТІВ

ІСТАНБУЛ. — Відомий американський кореспондент Гедіє каже, що в Туреччині назагал переконані, що коли добре приглянутись тому, що тепер діється з Советами, то муситься прийти до переконання, що їхня політика є виявом їхньої слабости. Але й в справі зближення Гітлера до Сталіна можна теж сказати, що якщоб Німеччина була дійсно сильна, то вона не оглядаласяб на Совети.

ЯК ЦЕ РОЗУМІТИ?

ІСТАНБУЛ. — Льогічно виглядає, що Туреччина загрожена Німеччиною, бо та остання хоче вдавити на Велику Британію в Азії, над Суєзьким каналом, а тим самим нарушити Туреччину, союзника Англії. Та турецький амбасадор до Німеччини заявляє, що відносини між Туреччиною і Німеччиною є нормальні, а в бутучині готові стати ще нормальнішими.

КАЖУТЬ, ЩО ГОТУЮТЬ ПОХІД НА СХІД

БЕРН (Швайцарія). — Маршал Герінг має бути у Відні, де має відбутись дуже важна конференція у справі походу на Схід. Кажуть далі, що Совети зреклись своїх претенсій до Балкану, як теж заявили, що не будуть боронити Туреччини, а полишать її власній судбї.

НІМЦІ ПІДУТЬ ДО ЕСПАНІЇ

БЕРЛІН. — До Берліна прибув на наради Рамон Серано Сунер, еспанський міністер закордонних справ. Догадуються, що Еспанія таки піддається натискові Німеччини і дасть згоду на те, щоб німецькі війська могли перейти Еспанію до Гібральтару, на який зачнетесь німецький наступ. Що на таке заноситься, видно найкраще по тому, що недалеко Гібральтару є вже німецькі воєнні кореспонденти і фотографі, що здійсмають фільмові образи з боротьби, так, як їх здійсмали підчас німецьких наїздів на Голандію, Бельгію і Францію.

„ЛОРД ГА-ГА“ ЗА НІМЕЦЬКЕ ЗВІДОМЛЕННЯ

ЛОНДОН. — Бритійське воєнне командування оголосило, скільки то кораблів повернуло назад до британських пристаней з того конвою, що мав бути майже цілковито знищений, згідно з тим, що подає німецька адміраліція. Бритійці заявили, що можуть оголосити поіменно кораблі, що не були затоплені. Та „лорд Га-Га“, себто той британець що постійно атакує Британію з німецьких радіових стай, далі твердить через радіо, що так є, як оголосили німці.

НІМЕЦЬКІ НАГОРОДИ

БЕРЛІН. — Канцлер Гітлер прийняв на спеціальній аудієнції німецьких селян з давньої Польщі, з Познанщини, а наділивши десяткох з них воєнним хрестом заслуги, подякував їм усім „за вірну службу, яку вони виявили підчас польського терору“.

"СВОБОДА" (UKRAINIAN DAILY)

FOUNDED 1893.

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошувач хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канаді належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016.

Адреса: „СВОБОДА“, P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

СТАНУТИ ТЕЖ І ПРОТИ МОСКВИ!

Усіх нас, що тут живемо, найбільше болить те, коли чуємо що іде пропаганда, щоб ставитись до большевиків, чи там Советів, лагідніше, ніж до нацистів і фашистів, чи там до Німеччини й Італії. З тою пропагандою, оскільки це в наших силах, боремось уже дуже довго. Ми, себто американсько-українське громадянство. І за те приходилось і ще далі приходиться нам багато витерпіти, бо наші виступи проти большевиків чи Советів, московські агенти та їхні прислужники намагалися завжди вияснити впливами фашизму чи нацизму. А так є, що ми були завжди за демократію. А критикували „демократів“ головню тоді, коли вони хотіли добавчати якусь демократію в Советах, коли, критикуючи нацизм чи фашизм, знаходили рівночасно певне виправдання для большевизму.

Ніодина нарід не витерпів стільки від большевизму, що нарід український. Ні одна країна не зазнала від большевиків такого варварського знищення, включно з смертю мільонів, наслідком з розмислом заведеного голоду, якого зазнала Україну. І тому ми всі, що є в українського походження, не можемо ніяк бути поблажливими для Советів і большевицького режиму. І не можемо похвалювати ніякої демократії, що сприяє Советам, що дурить себе, що з ними можна дійти до якогось щирого й чесного порозуміння. Ми є того самого відчуження, яке виходить з того письма, яке було друковане в „Ди Нью Йорк Таймс“, а в якому сказано так:

„Якщо так є, що одним шляхом для спасення демократії перед нацизмом, що поширюється в Західній Європі, є союз з червоним фашизмом Сходу, так це кінець демократії — але я відмовляюсь займатися таке дефіцитичне становище“.

Такого становища теж і ми ніколи не займали і не думаємо його і тепер займати. Ми дали твердо віримо, що демократичним потугам треба тільки набрати більше віри у свої власні сили, в саму демократію, не оглядаючись за ніким союзником, а вже в ніякому разі за таким як Совети. Останні відомості з Англії є такі, що можна припускати що надходить той момент, коли Велика Британія буде змушена покинути всякі надії на відтягнення Сталіна від Гітлера. А як це станеться в Лондоні, то цілком певно матиме вплив теж і на Вашингтон. Очевидно, що чим скорше це станеться, тим ліпше для демократичних потуг і для усіх тих, що є за побіду демократії. Зокрема тим ліпше буде це і для тих, що допомагають справі визволення українського народу зпід диктатур, бажаючи таким чином здобути для України свободу і незалежність. До таких треба зачислити і ті маси народу, що живуть на американським континенті, а є з української крові, чи походять з України. Усі вони — це один фронт, звернений проти всякого насильства в Європі, включно з большевицьким.

КАНАДІЙСЬКІ УКРАЇНЦІ ОБЕДНАЛИСЬ

I.

Канадсько-українська преса проголосила ось таке:

КОМУНІКАТ

Оцим подається до відома членам організації: Братства Українців Католиків (БУК), Українського Національного Об'єднання (УНО), Союзу Українців Самостійників (СУС) та союзних організацій, Союзу Гетьманців Державників (СГД) і Союзу Українських Організацій (СЮО) і всьому українському громадянству в Канаді, що дня 7. листопада 1940, при участі членів ексекютиви Репрезентативного Комітету Українців Канади (РКУК) і Українського Центрального Комітету в Канаді (УЦК) та репрезентантів вище згаданих товариств, прийшло до створення одного центрального тіла, під назвою **КОМІТЕТ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ**, по англійськи **UKRAINIAN CANADIAN COMMITTEE**.

У ній зливаються в одну центрально досі існуючі два Комітети. Ціль Комітету Українців Канади: 1) скріплення воєнних зусиль українців як горожан Канади та 2) координація праці у всіх спільних справах українського народу.

Репрезентативний Комітет Українців Канади (РКУК) і Український Центральный Комітет (УЦК) перестають існувати та поки остаточно наладнається адміністративний апарат спільної праці, оба досі існуючі Комітети не будуть починати нової діяльності, а не докінчену діяльність або докінчати, або припинити за спільним порозумінням і кооперацією обох дотеперішніх комітетів. Всі відділи обох дотеперішніх комітетів дістануть окремі інструкції від своїх Ексекютив.

Рівночасно новоутворений Комітет Українців Канади має приємність повідомити український загаль, що п. Трейсі Філіпс, відомий знавець східно європейських справ, дасть кілька викладів спеціально для українців...

В виду того зважаємо членство повищих організацій поробити потрібні заходи для якнайкращих успіхів для викладів п. Філіпса в згаданих місцевостях.

Дальші інформації про склад ексекютиви Комітету Українців Канади, основні цілі і задачі ділення та організаційну схему будуть подані до публичного відома у наступному комунікаті.

Вінніпег, Манітоба, дня 8-го листопада 1940.

За Репрезентативний Комітет Українців Канади: Д-р В. Кушнір, голова. Т. К. Павличенко, секр.

За Український Центральный Комітет в Канаді: Я. В. Арсенич, голова. Д-р Т. Даукив, секр.

II.

Ближче про те злиття існує досі двох Комітетів, можна довідатись з новинки, яку помістив часопис „Українські Вісти“, що є українським католицьким тижневиком у Канаді. Він подає, що в днях 6—7 листопада створено в Вінніпегу одно нове репрезентативне тіло під назвою „Комітет Українців Канади“, в якого склад входять всі українські організації доміняльною значення, а це: БУК, УНО, СУС, СГД, і СЮО. Отже перестали існувати як „Репрезентативний Комітет Українців Канади (РКУК)“, так і „Український Центральный Комітет“. На зборах, на яких вирішували ті справи, були присутніми як запрошені гості п. Трейсі Філіпс і професор саскачеванського університету Симпсон.

До провдому Комітету Українців Канади зістали вибрані:

На голову представник від БУК — о. д-р В. Кушнір. Заступниками президента: представник від СУС, який є також „чейрмен оф комітї“. Віцепрезидентом, що має адміністрацію, пропаганду і проче, є представник від УНО. Обидва заступники президента є рівного значіння. Секретаріат має СУС. Скарбником зівстав представник гетьманців (СГД), а скарбовий секретаріат дістав СЮО.

III.

З наспіхів з Канади українських часописів бачимо, що це не було там часу на редакційне обговорення цієї важкої події, якою є повстання однієї центральної, репрезентативної організації канадійських українців. Тільки вінніпегський „Український Голос“ помістив редакційну статтю п. н. „Єдність“, в якій читаємо між іншим таке:

„Говорить стара українська пословиця: „Лучша соломяна згода, чим золотий процес“. В історії українського народу є сотки доказів цієї правди, а ще більше є доказів шкідливості незгоди. В дійсності, як шукають за причинами нещасного положення українського народу в нинішню пору, то коли не однією, так однією з найголовніших причин є якраз незгода, що наш наріб о-

слабляла і ворогам помагала над ним запанувати. Згодою український наріб міг би був бодай ставити сильніший опір ворогам і не дати себе так взяти під ноги, як вони його взяли. Згода і єдність бодай в найважливіших справах є необхідні для кожного народу, що хоче оставати народом. Згода і єдність є необхідні для кожної громади, для кожної організації, що хоче жити і розвиватися. „Згода будувє, незгода руйнує“.

„Велика Британія не те, що Україна, однак коли прийшла війна, всі партії Великої Британії поєдналися навіть без попередніх переговорів і створили спільний уряд, в котрім разом стали до спільної праці і країні консерватисти і країні радикали, не говорячи вже про посередній партії. Те саме було у Великій Британії підчас попередньої війни. Сер Стеффорд Кріпс і Чорчїл — це вогонь і вода. Кріпс крайній соціаліст і прихильник Советської Росії, а Чорчїл консерватист, однак Чорчїл, ставши прем'єром, послав Кріпса в ролі британського амбасадора до Москви, аби Росію до Британії притягнути, а відвернути від Німеччини. Консерватист Чорчїл є прем'єром, але найближчим його співробітником в уряді є соціалісти з партії праці, соціалісти, які колись свого провідника Мек-Доналда відреклали, коли він з консерватистами поєднався. Небезпека, в якій Велика Британія опинилася, заставила її крайніх правих політиків єднатися не тільки з середніми, але й з крайніми лівими. Коли край в небезпеці, тоді треба забувати про партії. Приклад Великої Британії повинен бути прикладом передовсім для нас, що називаємо себе британськими громадянами. Отже й маємо спільний Комітет Українців в Канаді.

„Чи цей комітет вдержиться, чи ні, чи зможе він щось доказати, чи ні, залежить тепер не так від провідників організації, які його створили, як від членства тих організацій. Коли члени організації признають трохи про свої партійні, чи групові урази, а памятають, що вони скорше були українцями, ніж членами груп, чи партій, то Комітет Українців в Канаді не тільки буде існувати, але й зможе здійснити ті цілі, для яких він закладався. А це великі цілі, такі великі, що не стає слів, аби їх для усіх ясно представити. До великої міри саме існування українського народу залежить від того, наскільки Комітетови Українців в Канаді вдасться здійснити свої цілі. „Від заснування Комітету Українців в Канаді може бути зачинається нова доба історії Українського Народу“.

„Чи цей комітет вдержиться, чи ні, чи зможе він щось доказати, чи ні, залежить тепер не так від провідників організації, які його створили, як від членства тих організацій. Коли члени організації признають трохи про свої партійні, чи групові урази, а памятають, що вони скорше були українцями, ніж членами груп, чи партій, то Комітет Українців в Канаді не тільки буде існувати, але й зможе здійснити ті цілі, для яких він закладався. А це великі цілі, такі великі, що не стає слів, аби їх для усіх ясно представити. До великої міри саме існування українського народу залежить від того, наскільки Комітетови Українців в Канаді вдасться здійснити свої цілі. „Від заснування Комітету Українців в Канаді може бути зачинається нова доба історії Українського Народу“.

ЗБІЛЬШЕННЯ ГОДИН ПРАЦІ

На засіданні ньюйорської торговельної палати президент компанії Джеренал Мортис, Альфред Словн, виголосив промову, в якій поручав впровадження до американського економічного життя дві поправки: а) збільшення робочого тижня, до давнього рівня — шість днів; б) задержання тих самих заробітних плат.

Першу точку він пояснював тим, що тепер нація почала на широкую скалю зброїтись, тому треба причинити децю годин праці по фабриках, щоб на тім не потерпіли продукти щоденної потреби. Другу точку він оправдував тим, що збільшені заробітні платні пустять у рух більше гроша, а це з черги викличе частинну інфляцію і піднесе ціни на різні продукти.

На нашу думку обі ті рекомендації пошкодять американським господарській системі, зокрема пошкодять робітничій верстві. Якби нині в Америці не було безробіття, то твердження Словна малоб певну рацію. Колиб нині всі працюючі люди були zatrudнені в промислі над продуктами щоденної потреби, то дійсно треба булоб підносити число працюючих годин, щоб виробити військові машини і зброю, а водночас не занедбати тих продуктів, яких ми уживаємо щодня, та які нам приємні у життю приносять.

Та так є, що нині ще далі є коло десять мільонів людей без роботи. А далі, — технічні уліпшення ще не дійшли своєї досконалості і як зраджують час до часу інженерські кола в Америці, є тисячі таких винаходів, які значно упростилиб і прискорилиб вироб ріжних продуктів, якби їх примінили до промислу. Але фабрики, хоч мають ці винаходи в своїм посіданні, не пускають їх у рух, бо вони викинулили на брук сотки тисяч робітників, а також змусилили саму фабрику зменшитись, а навіть замикають двері.

Це значить, що можна нині виробити мільони нових крісів, сотки тисяч скорострілів, десятків тисяч гармат, позовів, літаків і всякої іншої зброї, а проте не занедбувати виробу щоденних життєвих продуктів. Замість причиняти лють робочим, людям на тяжкий день один день, краще прийняти на те місце одного новобітника. В той спосіб зменшиться армія безробітних, а працюючий чоловік не буде в теперішнім прискоренім темпі продукції занадто вибиватись з сил.

Колиб однак так сталося, мабуть, доля, життя таке... Чи не клене люба неня, якщо жива ще й здорова, й його, свою єдину надію і підпору, за те саме й так само?... Та нехай клене, або, жива й здорова, дочекалася, поки він вернеться й привезе їй, хоч на старість, того, хто так тяжко й назавжди вразив її бідне, повне любови, серце й високу жіночу гідність!...

(Дальше буде).

Продукція золота в Канаді досягла новий найвищий місячний рекорд у липні, коли видобуто 456,625 унцій.

НАЦІСТИ В ШВАЙЦАРІЇ ПРОТЕСТУЮТЬ

БЕРН. — Націстична партія оголосила публично лист президента республіки, в якому виступає проти „жидів і масонів та адвокатів“, що „ведуть проти неї пропаганду“, та домагаються дозволу на дальше видавання своїх щоденників і тижневиків, звільнення тих, що зістали арештовані, та відшкодування для тих, що були переслідувані. І все те — до кінця місяця.

що всі люди дістали працю, а безробіття булоб цілком усунене, то й тоді, заки збільшати робочий тиждень, треба булоб подумати про використання нових винаходів. Щодня колиб все це було якслід використане, а напір виробу зброї був далі такий, що дійсно загрожував би виробі щоденних продуктів, можна було подумати про продовження працюючих годин. Ніколи раніше.

Також зовсім фальшивим є твердження, начеб збільшення заробітних плат викликавало зараз інфляцію і зріст цін. Зріст цін на продукти зозбільшенням заробітних плат наступає лиш тоді, коли заробітні ціни зростають, а число продуктів стоїть на місці. Але коли разом зозростом заробітних плат зростає також продукція даних речей, то ціни на ті річі не підносяться, але стоять на місці. Бо при звичайних умовах, ціни ріжних продуктів стоять у прямій пропорції до грошей в обігу. Коли обігові гроші збільшались два рази, а водночас два рази збільшались продукти на базарах, то ціни залишаються далі ті самі.

Тому, замість вдержувати ціни штучно, при допомозі низьких заробітних плат, американська економічна система краще зробить, коли буде людям підносити заробітну плату, але водночас буде пускати на ринки збільшену кількість товарів. Більше найріжнородніших харчів, більше одягів, більше меблів, більше напиків, більше авт, більше домів і т. п. В той спосіб ціни будуть вдержані на тім самім рівні, зросте продукція, змаліє безробіття і наступить вищий рівень життя в Америці.

Американське робітництво мусить пильно чувати над тим, щоб збутки, досягнені важкими зусиллями не виховались йому з рук. Бо в кожнім народі є люди, які хотілиб суспільні недомогання лікувати коштом якоїсь одної класи, чи групи людей. Вони не хочуть зрозуміти, що нація це не якась одна класа, найвища, чи найнижча, але це всі класи до купи взяті, а недомогання в одній класі викликає недомогання в другій.

Обниження рівня життя серед робітників, зменшення їх заробітних плат, викличе це, що мільони робітників стануть менше здібними зуживати ті продукти, що їх виторюють фабрики. А кожна фабрика, чи вона в руках одного капіталіста, чи в руках багатьох людей, може розвиватись лиш так довго, як довго є комусь ті продукти зуживати. Найчисельнішим споживачем кожної нації є робітничая верства. Значить в інтересі кожного капіталіста є дбати, щоб той споживач міський чи сільський робітник, мав гроші і мав за що випродувані капіталістом речі купувати. Коли настане нужда серед робітничеселянських мільонових споживачів, тоді й капіталіст може замкнути свою фабрику на колодку.

В цім міститься суть капіталістичної системи яку часто фальшиві оборонці капіталізму і фальшиві оборонці робітництва хочуть викривити. Капіталістичная система, головню нині, коли вона не опирається на чужих ринках збуту, тільки на домашніх споживачах, не лиш, що не повинна противитись добробуту й високим заробіткам широким мас, але для власного вдержання потребує, щоб були високі заробітки, за які широкі маси моглиб викупити з їх складів ріжні продукти.

Альфред Словн, поручаючи довгий тиждень праці і малі плати є не лиш противником робітничих інтересів, але й капіталістичної системи.

С. ЧЕРКАСЕНКО.

ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ II.

(82)

Хлюп - хлюп, скрип - рип! — це й уся мова, якою озиваються на їх тремтливий, трепетне загравання привиди-велитні й линуць, линуць, далі, на таємничий схід.

На передній галері, просто на чардаковому помості, загорнувшись в опанчу й сперши голову на звій причальної лямпи, сном праведного спить сам гетьман. На чатах нерушимо, як вирізьблена постать, стоїть старий Граб, кинувши гострий зір свій у безкрайню темноту ночі й поринувши в глибоких думках. Хлюп-хлюп, скрип-рп... Червоною цяточкою блисне й згасне, блисне й згасне долечка стерничого на гузенім чардаку, хтось замурмоче невдільно в сні, хтось обачно кашляне — і знов німо, безмовно, тихо.

Не спиться Павлові, Сів на

в першій бою. А кажуть, що доля зрадлива, що доля махуча... Не для нього, мабуть... Після того, як усе втихоморилось, до пізнього вечора падав, упав коло батька, стриг, голів, промивав, перевязував оті струпи та рани на його виснаженому, але ще такому пицному й дужому тілі (десь дорогий кляті бисурмени дали за такого невольника!), аж поки не дав старому людському образу. Спить десь унизу старий — котору це вже — свою вільну нічку під скрип опачин, так йому знайомий, що вже не помічав і не чув цього докучливого, одноманітного шуму, — спить першу вже спокійну нічку по п'ятнадцятилітній неволі. Тепер на грехах сиділи ті, що весь цей довгий час були його катами.

Батько... Тепле, ніжне почуття сповняло Павлову, ще не загартовану до вдавнаної чирої безсердечності, безхитру душу... Рідний батько... Це не батько отаман, батько кошовий чи загалом старий, заслужений братчик, що до нього всякий правдивий козацький, молодий лицар почуває

— повинен почувати, бо інакше він не щирий братчик — і любов, і пошану, — це рідний батько, що з ним людину вряже щось таке, що тяжко змрікувати, — от як рідна країна: нехай вона буде вбога, дика, сіра, неродюча, холодна й т. і., а крайнин любить її всім серцем над усі чужі найпширші краді, любить її вбогість, її пущі, бескеття, пустелі, студині, любить усе в ній, що чужа їй людина ніколи не полюбить... Мати завжди, як тільки було нагадає про батька, плує з пересердя, кляне його на чім світ, зиває ледачком, полегієм, пляницею, нікчемкою, падлюкою й усякою ще прозине, але Павло й тоді почував до невідомого йому батька якийсь непереможний потяг серця... Що воно?... Люди кажуть — кров... Може й кров, та мабуть же, не сама тільки кров, а й ще щось, чого не збагнути... Від Бога, мабуть, тее щось, і не людському розумови проникнути в те, що Він потаїв від нього...

Бідна мати... Тільки тепер, побачивши батька, пізнавши його за цей тиждень, зміркував Павло, що то не вона,

ненька, промвляла на батька всяке невдільно-що, — що промвляла її устами смертельна образа, що він покинув свою дружину, хоч і присягався у вірності скривдженій, промінявши на запорозьку шаблю, на козацьку широку волю, на безжурне життя; промвляла досада, гризота, безвідрадісна жіноча доля в ній; а ті болі, жалі, нарікання, лайка, прокляти — це тільки вбога безсила пімста зрадженної жіночої любови... Павло усвідомив аж тепер те, чого тоді не міг збагнути через свою молодість, безхитрості, незнання людського, а особливо жіночого серця, а саме: мати тому кляла батька, що любива його, любила може ще більше, ніж як тоді, коли він при ній був, що колиб вона була до нього байдужа, то вже давно махнула рукою й забула. Тепер тільки зрозумів молодий лицар, чому самий вигляд січовика запалював бідне серце невинне таким гнівом і лютою. Бідна мати... як тремтіла, пристрасно над тим, щоб і улюбленця — єдиного не сподіювалося, „лихо“, як батька сподіювалося... Сталося... Така,

мабуть, доля, життя таке... Чи не клене люба неня, якщо жива ще й здорова, й його, свою єдину надію і підпору, за те саме й так само?... Та нехай клене, або, жива й здорова, дочекалася, поки він вернеться й привезе їй, хоч на старість, того, хто так тяжко й назавжди вразив її бідне, повне любови, серце й високу жіночу гідність!...

НА РІЖНІ ТЕМИ

ЖЕНУТЬ ІХ.

І знову ще одна тоталітарна держава проганяє американських кореспондентів з свого краю, позбавляючи американські газети безпосередніх новин.

Свого часу вигнав з Німеччини американських кореспондентів Гітлер, лишаючи лише кількох не на те, щоб мати кого арештувати на випадок, якби в Америці зачепило котрогось з його вартісшого агента. Заграничних кореспондентів з Росії проганяв простим способом загрозами цензури. Мусоліні проганяв з Італії кожного заграничного кореспондента, що вживав писати поза границю правду.

Коли еспанський диктатор Франко вагається піти їх слідом, то це певно лише тому, що він знає, що його заборона зробить враження, що він хоче не допустити загранично поглянути очима правди на те, що діється в Еспанії.

РУКА РУКУ МІЄ.

Викладаючи американських кореспондентів з Еспанії, Франко вжив як виправдання відмови вашингтонського уряду дозволити на відвід до Америки представників офіційної еспанської газетної агенції.

Як прийшла вістка про заарештування Франка, американські газети пробували розгадати, які саме події стануться в Еспанії, що про них Франко не хоче пустити вістки в світ. Як перша можливість насувається німецький удар на Гібральтар. Можливо, значе, що диктатори знали, що таке пояснення дасть світ такій забороні, і, знаючи вагу неспівзв'язки в такому підв'язуванні, зовсім не його мають на думці, а інше, в іншій стороні.

ВІПАЧОМУ ОДНА ДОРОГА, ГОНЦЕВІ ДЕСЯТЬ.

Такі догади можна вести далі, просто без кінця: Знаючи, що Англія припустить, що заборона кореспондентів з Еспанії може викликати враження, що Німеччина хоче скверувати фальшиво увагу на Гібральтар, щоб ударили деінде, Німеччина може якраз ударили на Гібральтар.

Маять англіїці до розв'язки зовсім таку загадку, яку має той, що гонить за втікачем і приходить до роздорожа.

ДИКТАТУРА І ДЕМОКРАТІЯ.

В цих справах, де несподівана й непередбачена акція має рішення значіння, диктатор знаходиться в кращому положенні, ніж голова демократичної держави.

Диктатор вирабляє план у своїй голові і він пускає в рух всю державну машину до її виконання. Він може легко оточитися таємничістю й закрити на різні способи свої наміри.

З другого боку однак диктатор має один мазок: хочби він працював найкраще, все таки, що дві голови, то не одна.

НЕБЕЗПЕКА ТАЙНИ.

Таємничість, якою оточують певні свої вчинки диктатори, потягає за собою передовсім той наслідок, що народні маси не знають фактів і внаслідок цього легко піддаються ілюзіям, облудам.

Найсумніше в цьому, що диктатор може легко керувати цими ілюзіями; він може створювати в умах і серцях людей такі ілюзії, яких йому треба.

Однак це має певні межі. Зударившись скорше чи пізніше з фактами, одурені маси перестають вірити в усе й доходяють до такого скептицизму, що не вірять навіть нездареним фактам.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МІШ.

З діяльності Українського Відділу Американського Червоного Хреста.

Дуже важкі часи переживають тепер всі народи, а особливо народи європейські. Теперішня війна, яка не знає жадних сентиментів, ще не дійшла до вершка своєї жорстокості, а в Європі вже дається відчувати голод, брак убрів, взуття і білля.

Жертвам війни спішить Американський Червоний Хрест з допомогою, а не хочаби остатись байдужими на крик цих жертв війни основано при Америк. Червоному Хресті Український Відділ А. Ч. Хреста.

Заходами Української Федерації стейту Мішіген, якої головою є адв. Іван Кузь, відбулися 9. липня збори українського жіноцтва в Інтернешнел Сентер, на яких основано Укр. Відділ Американського Червоного Хреста. Відділ цей складається з Союзу Українок з Золотого Хреста й Жіночого Товариства Просвіта.

Всіх членок є 32.

До уряду ввійшли пані: Ю. Шустакевич, голова, М. Лабунь, заст. голови, Я. Курілів укр. секретарка, а М. Семенг англ. секретарка. Радними вибрані пані: Р. Стилоска, І. Козаченко і А. Левчук.

Дня 28. липня відбулося з цієї нагоди Свято-Концерт в Бейлай в користь Америк. Червоного Хреста, а також передача українського прапору Америк. Черв. Хрестові. Досі недержавний народ, не мав змоги держати свого прапора в А. Ч. Хресті, доперва перші українки на це здобулись, що український прапор пишався на рівні з іншими прапорами державних народів.

Передачі прапору dokonав п. Кіптік, голова амер. демократичного клубу.

На програму зложилися промови адв. І. Кузя, одного з представників Америк. Червоного Хреста, виступ дітої оркестри з Доблю Пі Ей, яка відіграла цілу низку класичних кусників, хору „Думка“ під управою п. І. Атаманця, мандолінової оркестри під проводом п. Сінкевича і танцюристів з Укр. Роб. Дому з Норт Дітройт.

Присутніх було около 6,000 людей різних національностей. Там також уряджено збірку на Америк. Черв. Хрест. Тодіж саме передано прегарний український прапор в руки представниці Америк. Червоного Хреста, при чому оркестра відіграла американський і український гимни.

Дня 6. жовтня відбувся чайний вечерок в галі Укр. Роб. Дому в Норт Дітройт. Пані Шустакевич привітала гостей в українській і англійській мовах, відтак передала перепровадження програми в руки пані Тір, яка перепровадила цілу забаву вміло й зручно, покликаючи до слова адв. І. Курілів, д-ра А. Кібзеса і американських гостей, а це: мисис Естер Райт директорку загальних робіт в головній квартирі Черв. Хреста, мис Флоренс Кесседі секр. міжнародної ради в Дітройт, мис Р. Елворт генеральну секретарку міжнародного інституту і мисис Ф. Морфей предсидницю американської групи шиття.

Всі бесідники підкреслювали значення такої поважної інституції, якою є Червоний Хрест. Крім цього була маленька програма: сольо-спів арт. Р. Мараза і виступ молодих танцюристів з Укр. Робітничого Дому, за що на цьому місці складається їм щире подяку.

На цьому вечерку удекоровано за їхню працю, а це найбільше вироблених годин, пані: Ю. Шустакевич, М. Семенг і А. Баран відзнаками Червоного Хреста, бо треба зазначити, що від 5. вересня сходяться наші жінки кожного четверга до Інтернешнел Сентер і шинють потрібні речі для Америк. Червоного Хреста.

Жовтня 24. відбулося в Дітройт „Свято Моря“, в якому Укр. Відділ Червоного Хреста взяв також участь.

Цього самого дня їздили пані: Ю. Шустакевич і Тір з українським прапором (одна з них в укр. костюмі) на стейтову конвенцію в Ен Арбор. Досі — передав український відділ Червоного Хреста Америк. Червоному Хрестові понад 700 дол.

На цьому місці закликаємо українське жіноцтво вступати в ряди Українського Відділу Червоного Хреста, щоб піднести нас в очах американців, а крім цього щоб спричинитись своєю працею до жертв війни, між котрими напевно знайдеться поважне число українського народу.

Я. Курилова.

КОНГРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

(ВАШИНГТОН, Д. К., 24-ГО ТРАВНЯ 1940). ЗВІТ З НАРАД.

(3)

Американські українці вірні своїй прибраній батьківщині. Українці мають теж за собою довгу історію льоаяльного прив'язання і віри в лібералізм. Вони здавна вірили в права людини. Вони вірили в принципи, що мають на меті поліпшити умови життя і праці. Прийшовши в цю країну, вони принесли з собою ідеали лібералізму і праці без поневолення. Ви перебули на собі гіркий досвід бюрократичної контролю і відвернулись від режиму, що давав привілеї одніним, та прийшли до цієї країни, щоб здобути змогу для себе і своїх дітей користатися з волі для кожного. Радом з собою ви принесли любов до волі і невмирущу ненависть до тиранії.

Якби Україна мала свій власний уряд, я не вірю, щоб він був комуністичний або фашистський. Я не вірю, щоб Україна могла бути нетерпимою для релігії. Я не вірю, щоб свобода слова або преси могла бути обмежена у новій Україні. Знаючи духа українських людей, я вірю, що вони малиб конституцію, подібну до конституції Злучених Держав. Українці, що борились за свободу, зналиб добре, що зробити з цю волю, якби її дістали. Їх нарід і їхня країна моглиб стати ясної зіркою в тій частині світа, що тепер збожеволів. Вони булиб за миром. Вони боролись би, але лиш тоді, якби їх воля і їх край були загрожени. Горі-тому, хто захотів би забрати їхню волю і їхню країну. Дух козацький і козацька відвага станули в дорозі кожному, хто хотів би їх завоювати. Вони боролись би, так само завзято, щоб задержати свободу, як завзято бороються тепер, щоб її здобути. Бо легко боротись в обороні того, що хтось уже має, але треба відваги, впертості і віри в боротьбі за щось, чого ще не маєш. Ось для чого я бажаю використати цю нагоду, щоб вам щиро погратувати за те, що ви поставили собі ціль і боретесь за неї.

Ваша ціль шляхотна. За неї ви не потребуєте встидатись. Вона теж не є не-американська. Навпаки, дух, що ви його проявили, є типово американський. Америка все стояла за справедливість і за волю для всіх народів. Ідеали свободи, людяності і терпимості є загальні. Ми тут, в Америці, — всі ми — маємо глибоке бажання, щоб ці ідеали перемогли по цілому світі.

Ваші заклики в обороні вільної України не перечають тому фактові, що ви є льоаяльними американцями. Ви бачили відносини, що є можливими в країні, де нема поневолення. І це зовсім природна річ, що ви бажаєте для своїх земляків на їх рідній землі того самого добра, якого ви тут заживаєте. Ви проявили духа любови до людини. Це повна протилежність до нелюдяності людини до людини, яка тепер стала пануючою в Європі.

Після своєї промови на Конгресі Американських Українців сенатор Дейвис пішов на засідання сенату, зголосився там до слова і сказав:

„Прохаю однодушно згоди, щоб можна було надрукувати в додатку до протоколів сенату мою промову, що я мав сьогодні зранку перед Конгресом Українських Організацій в Злучених Державах у приватності понад тисячки делегатів.

„У Злучених Державах і в Канаді наслідують один мільйон українців. Більшість їх народилася по тамтій бік океану. Вони прийшли до цієї країни, втікаючи перед стра-

шим гнетом, нетерпимістю і визиском. Це люди, що заковували гірких овочів: деспотичного імперіалізму і диктатури. У цій країні вони пізнали ліпший спосіб життя. Вони хотілиб, щоб їхні земляки, що лишилися на рідній землі, могли заживати тої самої волі і доброго життя, що вони зазнали в цій країні, яка дає нагоду кожному. Це шляхотне завдання. Це добрі, патріотичні американці, що бажають для інших того самого добра, яке вони мають змогу уживати.

Проти цього внесення сенатора Дейвиса не було спротиву. Тому президент сенату видав доручення надрукувати в додатку до протоколів цілу промову сенатора Дейвиса, виголошену на Конгресі Американських Українців. Промова вийшла потім теж окремою відбиткою з Конгресового Рекорду під наголовком: „Українці в Злучених Державах“.

УКРАЇНЦІ В КРАЇНІ ВОЛІ.

Реферат гром. Й. М. Киселіці, голови Ліги Української Католицької Молоді, виголошений по англійськи (в скороченні):

Українець в Америці є американцем, бо його українська культура підлягла зміні — вона заамериканизувалася. Його нащадки, це вже родовиті американські горожани.

Однак ці нащадки не забули того культурного надбання, яке принесли в Америку їхні українські матері і батьки.

Українці причинилися багато до матеріального і культурного розвитку Америки.

Працюючи у копальнях, фабриках заліза, ткальних і заводах, як взагалі всі інші заняття вони виконують згідно з американськими методами і вимогами. Вона не є ліпша і не є гірша як праця робітників інших національностей, включаючи американців. В деяких випадках, особливо в копальнях і фабриках заліза, український робітник і його слов'янський брат виказують більшу витривалість, як інші. Ця витривалість була причиною, що по чотирьох спробах зорганізувати робітничі юнії шахтарів по копальнях вугілля в Пенсильвенії, які скінчилися повною невдачею, слов'янські селяни, які прийшли до копальень з своєю дисципліною і твердою натурою, помогли виграти перші великі страйки в роках 1900 і 1902: вони перші закріпили в околиці твердого вугілля організацію Юнайтед Майн Воркерс оф Америка.

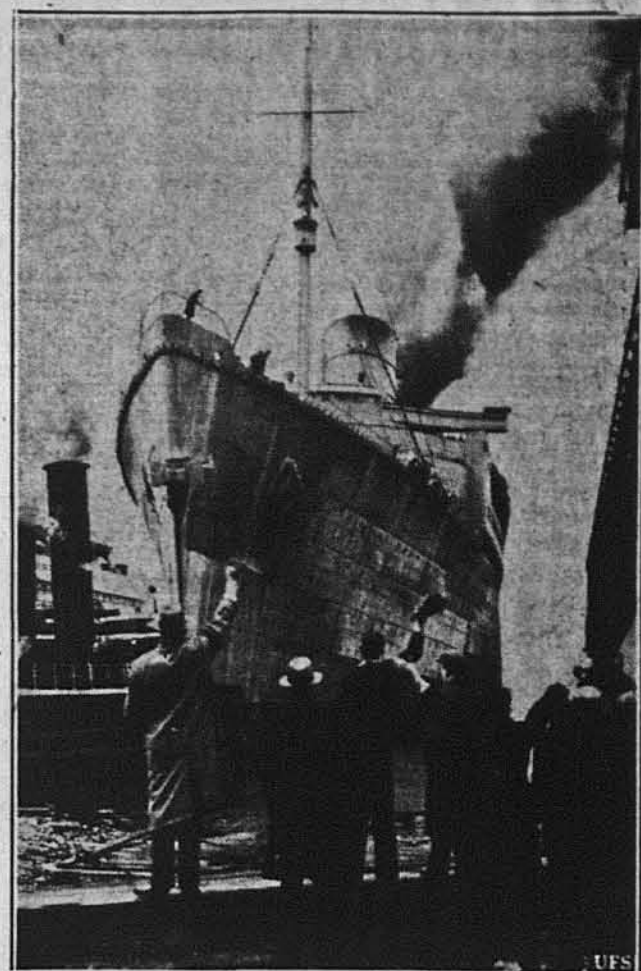
На чолі листи українців, що внесли великі цінності однаково в українську й американську культуру, стоять славний різьбар Олександр Архипенко і композитор та диригент Олександр Кошиць.

(Дальше буде).

ЩОБ СІЯМ СТАВ НЕВТРАЛЬНИМ

ТОКІО. — Японська преса оголошує, що Англія і Злучені Держави натискають на Сіам, щоб не перехилявся на сторону Японії, а затримав неутральність. За те мали офірувати йому позичку в сумі 20 мільонів доларів як і попередити в справі деяких територій Індокитаю, щодо яких Сіам зголошує свої претензії, бо їх йому забрали. Колиб Сіам на те не згодився, то, як пишуть японські газети, Британія і Злучені Держави відгрозують йому економічною блокадою.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

ПОІХАВ НА ВІЙНУ. — З ньюйорського порту відплив англійський корабель „Квін Елізабет“, найбільший пасажирський корабель у світі. Цілі подорожі не подано. Він приїхав був до ньюйорського порту, щоб не наразитися на німецькі бомби.

Ужиття шкірок з цитрини.

Шкірки з цитрини належить переховувати, а коли перетять біле шмаття, належить прив'язувати ті шкірки до шмаття і разом з ним варити. Шкірки усунуть не лиш легкі плями, але зроблять шмаття багатобілішим.

Наїзди на гнізда інших мурашок роблять мурашки, що люблять послугуватися несе-вільниками.

Вони забирають почварки з нападених гнізд і вилягають з них невідьників, яких примушують опісля збирати поживу для тих, що їх зробили своїми невідьниками.

СВ. МІСІЯ В ЦЕРКВІ СВ. ЮРІЯ 22 Е. 7TH STREET У НЬО ЙОРКУ

починається:

16. ЛИСТОПАДУ В 7:30 ВЕЧОРОМ

і тривати буде до

НЕДІЛІ, 24. ЛИСТОПАДУ, ВКЛЮЧНО.

ТОРЖЕСТВЕННЕ ЗАКІНЧЕННЯ

відбудеться:

В НЕДІЛЮ, 24. ЛИСТОПАДУ, В 4. ГОД. ПОПОЛ.

Місійні проповіді будуть голоситися щодня в год. 9. рано й 7:30 вечором.

МІСІЮ ДАЮТЬ ОО. РЕДЕМПТОРИСТИ:

о. Григорій Шишкович і о. Володимир Краєвський.

Запрошується всіх українців з Нью Йорку й околиці до масової участі в Св. Місії.

ПАРОХІЯ СВ. ІОСАФАТА В РОЧЕСТЕР, Н. Й.

відсвяткує

30-ЛІТТЯ СВОГО ОСНУВАННЯ

В ЧЕТВЕР, 21. НОВЕМБРА (THANKSGIVING DAY)

В СЕРЕДУ, 20. ЛИСТОПАДУ, ввечір 7:30. Мовлені до Н. Серія Христового і проповідь Іх Пресвященства Кир Івана Буца.

У ЧЕТВЕР, 21. НОВЕМБРА, 10:00 А. М. Служба Божа Архирейська. У 3. Р. М. Концерт і привіт Братств, Сестричів і Товариств.

Цим запрошуємо українців, місцевих і з околиці, до численної участі в торжестві 30-літнього ювілею рочестерської церк. громади.

УВАГА! ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ. УВАГА!

БРАТСТВО СВ. І. ХРЕСТИТЕЛЯ, ВІД. 270. У. Н. СОЮЗУ

власнотує

МАСКОВИЙ БАЛЬ

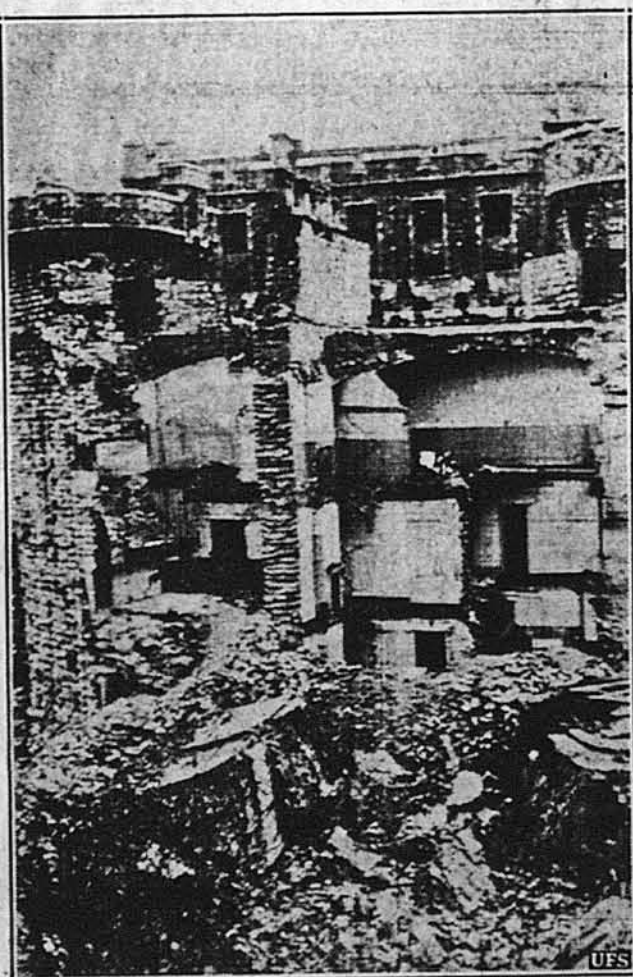
В ЧЕТВЕР, 21. ЛИСТОПАДУ (NOV. 21, 1940) (THANKSGIVING DAY)

В УКР. НАР. ДОМІ, 181-183 FLEET STREET, JERSEY CITY, N. J.

Початок у годині 7. ввечір. — Вступ 50 центів.

ТРИ (3) НАГОРОДИ ЗА НАЙКРАЩІ КОСТЮМИ

Впов. Громадяни! Заряд Братства св. Івана Христителя дожив усеїх заходів, щоб всі гості на цій балі були задоволені. Поставив про першорядну музику, смачні перекуси, добрі здорові напитки; взагалі про все, щоб задовольнити гостей. Тому має честь запросити всіх Чесних Громадян, всі Хв. Братства, Товариства і Сестричтва на цей бал, а певно не пожалуєте! Братство св. І. Христителя ніколи не відмовлялося підтримувати добродійні і патріотичні справи і ніколи не відстає від участі в підприємствах інших організацій. З цих причин сподіємось, що Хв. Громадянство підтримав наше підприємство і громадою прибуде на наш Бал, за що згорі дякуємо! Заряд Бр. св. Ів. Христителя.

НІМЦІ РОЗБИЛИ ЛОНДОНСЬКУ ВЕЖУ. — Німецькі летун розбили бомбами історичну „Тавер оф Лондон“, котру почали будувати ще за Вільяма Наїзника.

3 БОЙКІВСЬКОГО СЕЛА

І.
Громада Сілець самбірського повіту — це мале, правдиве бойківське село. Спис населення з 1931 р. виказав у ньому 815 душ, з того 715 українців; біля 70 жидів, решта поляків.

Мешканці Сільця дрібноземельні хлібороби. Десятиморговий господар рахується до багатих, а 20-морговий — це вже бодах. Перед війною було ще кілька 20—40-моргових господарств, тепер вони вже роздроблені. Село займає площу біля 1,111 гектарів. З того на ліс припадає біля 250 гектарів, на двірський обшар біля 57 гектарів, а господарям лишається біля 704 гектарів, себто 1,235 моргів. Хат у селі 170, тому на кожну припадає пересічно сім моргів ґрунту, але є значний відсоток далеко дрібніших господарств та кілька чисел „халудників“.

Під суспільним оглядом діляться мешканці Сільця на дві окремі групи: на шляхту й „рустиків“, себто селян. Ці два гурти, хоч живуть поруч себе щонайменше два століття, не мішаються, не споріднюються між собою. Рідко коли який збіднілий шляхтич оженився з рустиком, а значно рідше з рустиком одиначкою задля її хати, щоб мати число дому. Тоді він має право уживати ліса, який є власністю членів шляхотського добра. Шляхтянка тут ніколи не піде заміж за „хлопа“. Бідніша служить у місті і там віддається за ремісника, залізничника, чи що. Обидві групи населення тримаються однаке греко-католицької церкви й української національності, з винятком кількох одиниць, але такі всюди найдуться.

Хоча ці два гурти населення відгороджені від себе майже середньовічним муром станових суперечностей, то їх життя, побут, навіть ноша в новіших часах нічим не різняються. Одні й другі однаково росту,

160—175 см., чорняві та смугляві. Білявих далеко менше й вони здебільшого нетутешні або від матерей із чужих сіл. Перед великою війною одягалася тутешня шляхта до щоденної роботи в полотняні, як і хлопці, тільки кафтани були в них цайгові, фабричні, а на головах кашкети. Тепер обидва гурти прийняли міжнародно, міську тандиту, відповідно приспособлену до потреб і смаку селян. Жінки носять попри короткі суконки недавньої моди давні довгі спідниці, що вкривають чоботи аж до п'ят. Білля носить усі з домашнього полотна.

Яко хлібороби всі цінять дуже землю, яка тут назагал усюди родюча. Більшість урожайної землі: пісковатий чорнозем, із підґрунтям, з ріняків, лежить на річці, що його колись вижолобила Бистриця та її притока Черхавка. На північ від Черхавки ґрунти вже глиняваті, але все настільки родючі, що можна обійтися без штучного добрива, якого в Сільці все мало вживали, а нині й тільки ні.

Залюбки сіють тут жито й лшеницю, овес, просо, менше ячмін. Садять багато бульби, на яку є значний попит у Дрогобичі й Бориславі. З пашиних рослин є багато коношини (коношини), вики (ленчі) й пашиних буряків. Зеленого ґною, лубіно, вживає на глиниці тільки мазур-колоніст, який десь перед 10 роками купив шмат землі у дворі. Греки не сіють, а хто пробував, тому не вдалося. По городях садять досить фасолі та цибулі, сіють також лен та конопі для власного вжитку.

В селі досить багато рогатої худоби, гусей та качок, на що впливає положення між двома ріками, тай потік, що пливе серединою села. Селяни люблять в конях, яких є на карловатих господарствах аж забагато. Цей люксусовий інвентар не виплачує себе, бо не відробить зідженої паші. Бу-

ла спроба звернути увагу людей на кориснішу молотну господарку, та на жаль вона не повелася, а заложена районна молочарня впала...
Хоч землі в Сільці не надто багато, то за робітника тут тяжко. На жина, копання бульби, то що треба кликати їх із сусідньої Ступниці або з Голодівки. Поволі перевівся звичай нести по скінченню жнив вінець господареві з поля. Ще 3—5 років тому можна було чути то тут, то там по селі „ладкання“, сьогодні вже й того нема, бо вже перевелися й багаті господарі.

Після осінніх робіт, як жінки приладили вже клоччя, беруться по хатах прасті, і то всі: чоловіки й жінки. Нераз сходить із куделями гурт молоді до одної хати на так зв. вечірки, де є нагода до співів, жартів, загадок і приказок. В селі нема ні одного ткача, тому дають пражу до ткачів аж у трете село, до Чукви, тільки полотна вже самі білять, при чому тут не вважається нечестю, як чоловік із жіночою витріскує разом праниками на потоці чи ріці. Зате буває знову, що жінка допомагає чоловікові молотити ціпом; кінних кератів є тільки кілька в селі.

Мешканці Сільця назагал талановиті і є між ними чимало одиниць метких, проворних. Паниць нема, бо нема й коршми. Сто років тому були в селі два бровари та дев'ять шинків, — тепер нема ні одного, бо останній шинкар збанкрутував перед 2—3 роками й „осиротив“ село.

Серед селян є досить майстрів-самоуків: теслів, столярів та колодів. Після великої війни кинулися деякі й до ремесла: маємо в Сільці вже кількох визволених кравців, шевців, столярів, ковалів, слюсарів і т. п. Село видало також багато людей з середньою й вищою освітою: священників, урядників, середньошкільних та народних учителів, які пішли за хлібом у світ, залишаючи своєю пайку ґрунту своїм рідним, і так варстат праці не зменшувалася. А ті,

що лишилися про нього, чистяться з ним дуже, що видно хочби з того, що з року на рік є помітний упадок уродіння. Рациональна господарка переводиться послідовно!

ІІ.
Хати в селі всі деревляні; старші кладені на зруб, новіші вже на стовп. Вікна звернені все до півдня. Є два типи хат: бідніший, що складається з сіней, хати й комори, та багатший, де з одного боку сіней є кухня й комора, а з другого ванькир та світлиця (ізба). Висота обох типів від 2 до 2,5 метрів. Долинка в сінях, кухні та коморі набита з глини, у світлиці й ванькирі деревляна. Більшість хат крита соломом, але на її місце росте що раз більший відсоток черепиці, або цементової дахівки.
З відповідей на анкету в листопаді 1932 р., виявилось, що однокімнатної хати в Сільці нема; що курних хат уже нема, зате є ще хати, які не мають димаря над стріхою і тому дим розходить по поді (вишці) та виходить стріхом; що нема також такої хати, щобі челясті печі виходили до сіней.

Про огнище в сінях ніхто в селі собі не пригадує. Нема й ніколи не було хлібної печі на дворі, хіба що деякі переділюють сіни і там ставлять хлібну піч, а при ній ще й кухонку на літо.

Стеля в цілій хаті однаково висока.

На території сусідніх Кульчиць „будувався“ один бідолоха так: з оборота випівав собі мешкальну кімнату, до неї приставив з одного боку шпінину, яка йому служила за сіни і стайню, а з другого боку причепив шпінину на пащу.

У хаті є хлібна піч, де варять і страву, а побіч приставлена кухня. Тут переділюють сіни і роблять з них кухню з пекарською печею, як хотять поширити мешканця, і тоді з кухні роблять покій, а частина сіней стає тоді кухнею.

Хати білені всередині кілька разів до року, не мають ніяких мистецьких прикрас, хіба денеде сволок (грагар) має вирізані хрест із датою будови, та й його звичайно забілюють вапном. Печі глиняні, набивані з жовтої глини, на яких змістяться навіть кілька осіб. У кухні під печею викопана яма, де на зиму наспівають бульбу.

Попід хату глиняна призва. Сонця у південних кімнатах досить, бо вікна відчиняються. Зверхній вигляд хат вказує на естетичний смак їх мешканців, тільки нутро чепурних зверху будинків не відповідає доконче всім вимогам гігієни.

ТРЕБА „РЕФОРМУВАТИ“
БЕРЛІН. — Близько Гетінген отворено захист для хлопців, що виявляють нахили до злочинства. Захист є під доглядом поліції. Це не є, як кажуть, в'язниця, але тільки „дім поправи“, бо виявляється, що є багато молоді, яку треба „реформувати“.

НА НАРОДНІ ПОТРЕБИ

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.

З ювілею на народні ціли.

В суботу ввечір, дня 12. жовтня 1940. влаштовано несподівану забаву для громадян Елдокії і Микити Галіновичів, в салі Українського Народного Дому, з нагоди їх 30-літнього подружжого життя. Микита Галінович є президентом У. Н. Дому, парохії св. Володимира, Українського Демократичного Клубу, та бере участь в народній і церковній життю нашої громади. Тому на цю несподіванку прибуло біля 150 гостей, а саме: представники українських організацій, родина і гості. При сучасних застатках, як звичайно забрали слово родина, бувши старости, дружини, представники організацій і гості. Товариством був Стефан Могіла. Для пані Галіновичів вручено від прийнятих в дарунок столове срібло, а для п. Галіновича, столітнє фантове перо. Приявні шанували ювілянтів не тільки бенкетом та гарними дарунками, а також зложили на патріотичні цілі і радіо програми \$35.50. Збіркою занялися пані М. Полівчак і п-ні М. Герета. Зложили слідувачі по \$1: панство Галінович, Слободян, Кардаш, Чель, Горинь, Пасичник, Козак, Закопчаний, Мегло, Бобак, Сташко, Буйні, Пограчичий, Сухорський, Каша, Івашко, Качуряк, Корбин, Федюла, Полівчак і Гнатюк. Кіншук зложив \$1.50 з призначенням на радіо програму. По 50 ц.: Могіла, Рудницький, Смолен, Картичак, Олександр, Галушак, Френкеліч, Гвізд, Крайні, Полянський, Зелинка, Гандо, Яцків, Бурбеляк, Казок, Грета, по 25 ц.: Кісенок, Райхел, Зекер, Зекер, Лешак, Гриншак, Черковська, Петришин, Федчишин, Торик, Фондіно, Табас, Брода, Федлаш і Шейфер. Дрібними датами 50 ц., разом \$35.50. З цієї суми вислано до Об'єднання \$25.50 а \$10 на дві радіо програми.

Щира подяка жертводавцям, а ювілянтам бажання дочекатися золотого весілля.

Учасник.

Р. КІПЛІНГ

у своїй прецікавій повісті

БРАТИ МОУГЛІ

оповідає про те, як молодий хлопець виріс серед вовків у диких тропіях і вивчився звичаїв диких звірів джунглів. З багатьма ілюстраціями.

Ціна 50 центів.

„СВОБОДА“

81-83 Grand Street

P. O. Box 346

Jersey City, N. J.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

В неділю, 17. листопада, рано, внаслідок важкої недуги, померла в шпиталі St. Elizabeth Hospital, Elizabeth, N. J., членина від. 65. У. Н. Союзу, **АННА ЛУНЯК ЯДЛОВСЬКА**.
Поніма родилася в Брукліні, Нью Йорк, 26. мая 1912. року. Прожила 28 років.
До Українського Народного Союзу приступила в молодих літах до Молодечого Департаменту; до старших членів перейшла 9. листопада 1930. року.
В американським-українським життю брала Поніма активну участь; була членницею хору „Бояна“ при церкві св. Володимира та різних клубів. Була дружиною й Михайла Ядловського, дику-учителя при парохії св. Володимира.
Похорон відбудеться в середу, 20. листопада, в годині 9. рано, з дому жалоби, 658 South Street, Elizabeth, N. J., а відтак до церкви св. Володимира. Члени Бр. св. Володимира возмуть в похороні гриміальну участь.
Оставила вдовцем мужа Михайла, батька і маму Теодора і Марію Луняк, та сестру Евгєнію Луняк і Ольгу Левчик.
Нехай земля її рідна буде пером! В. І. П.
Андрій Смит, секр.

ЧУДОВЕ ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД РЕВМАТИЧНИХ БОЛІВ
Не терпіть мускулярних болів без потреби. Тисячі людей вдоволялися чудовим звільненням від ревматичних болів, від болю в мускулах, від звиньєн і болю м'язів, тільки через натирання Пейн-Експелером. Цей сенсизий лік приносить славетну полегшу скоро. Понад 17 мільйонів пляшок вже продано. Отже, не чекайте. Купуйте Пейн-Експелер. Питайте за Пейн-Експелером в якорем на опакуванні.

UKRAINIAN 120

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛДЕЛЬФІО І ОКОЛИЦІ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS.
PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І ВНОЧІ

СЕМЕН П. КАН
Український ПОГРЕБНИК
Ціна похорон навіть за 433 STATE ST. PERTH AMBOY, N. J. Phone: P. A. 4-464

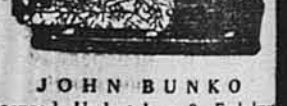

МИРОН ЛИТВИН І СИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Обслуга шпирі і чесна.
Main Office: 383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave. NEWARK, N. J. Phone: Essex 3-5347
Branch Office (Philad): 969 SOUTH BROAD ST. TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8558

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребам по ціні низькій як \$150
Обслуга найкраща.

JOHN BUNCO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as \$150
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦІХ
129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE, (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel.: Melrose 5-6577

ВЯЧЕСЛАВ БУДИНОВСЬКИЙ
НЕБІЖЧИК ХОДИТЬ
історичне оповідання про пікаві шляхетські й купецькі інтриги з часів, коли історична Польща правила Україною, а турки правильно називали на неї на грабів.
ЦІНА 75 ЦЕНТІВ.
„СВОБОДА“
81-83 GRAND STREET, P. O. BOX 346
JERSEY CITY, N. J.

ПОЧЕСНЕ ВІТАННЯ ДЛЯ МОЛОВОТА ПРИ ПРИЗДІ ДО БЕРЛІНА. — Молотова (третій у першому ряді від лівої руки) вітає почесна гвардія й особисті представники Гітлера: генерал Кайтель і Рібентроп.

AS THE DISABLED APE LAY STILL HIS FEVERED BRAIN RANG WITH THE MEMORY OF TARZAN'S CALL FOR AID.

В той час, коли знеможена малпа лежала на землі, її горячкуючий мозок далі звенів думкою про Тарзана і його кликом на поміч.

THOUGH BONGDU SEEMED HELPLESS, HIS FIGHTING HEART CALLED UP SOME INNER FORCE. HE STAGGERED TO HIS FEET.

Хоч Богду був майже без сил, проте його бойовниче серце викликало в нього певні внутрішні сили. Хитаючись він встав на ноги.

BY SHEER POWER OF WILL HE LUMBERED ON—UNTIL HE HEARD EXCITED SHOUTS AND SHOTS NEARBY.

Ведений силою своєї волі він ступав вперед... Аж тут він почув недалеко схвильовані окрики, а далі стріли.

BONGDU PULLED HIMSELF PAINFULLY INTO THE TREES—IN TIME TO SEE THE PIRATE TURN THE "THUNDERSTICK" ON TARZAN.

Богду з трудом викрапався на дерево, щоб іще вчас завважити як пірати наставили свої „громові палки“ на Тарзана.